

Elveszett drámák a cenzúra archívumában

2009 június 05. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

értékelve

Még nincs

Mérték

John Osborne két elveszettnek hitt drámáját találták meg a brit cenzúra archívumában: a Benne az ördög (The Devil Inside Him) és a Személyes ellenség (Personal Enemy) című művekről van szó, amelyeket a szerző még az 1950-es évek elején írt, még mielőtt hírnevet szerzett a Nézz vissza haraggal (Dühöngő ifjúság) című darabjával.

E két színdarabról azt hitték, hogy az 1994-ben elhunyt Osborne megsemmisítette őket. De **Jamie Andrews**, a British Library modern irodalmi kéziratárának vezetője, aki a könyvtárnak a második világháború utáni fiatal brit írónemzedékről, a "dühös fiatalokról" szóló kiállításához gyűjtött anyagot, kutatni kezdett Lord Chamberlain archívumában, aki 1968-ig a brit színházi cenzúráért volt felelős és így bukkant rá a két példányra.

A géppel írt szövegek tele voltak a cenzor kék ceruzával írt jeleivel, illetve azoknak a párbeszédnek kihúásaival, amelyek homoszexualitásra vonatkoztak, vagy pedig istenkáromlásnak minősültek. Eddig azért nem keresték a darabokat, mert Osborne azt állította önéletrajzában, hogy nincs belőlük egyetlen példány sem.

Osborne, aki pályatársaival, Harold Pinterrel, Alan Sillitoe-val, Arnold Weskerrel együtt nyers realizmussal és gyilkos szatírával szállt szembe az elavult brit erkölcsökkel és a háború utáni társadalmi renddel, a *Benne az ördög* című darabjában egy walesi költő, Huw Prosser életét vetette papírra, aki beleütközik a rendszer konvencióiba. A darabot szerelmével, Stella Lindennel közösen írta, és 1950 májusában mutatták be Huddersfieldben. A Személyes ellenség a nagy-britanniai hidegháborús paranoiát állítja színpadra, ezt csak erősen cenzúrázva mutathatták be 1955 márciusában Harrogate-ben. Ezek azonban alig egy évvel később feledésbe merültek, amikor 1956 májusában Londonban bemutatták a *Nézz vissza haraggal* című drámáját.

Osborne nemcsak a modern drámán hagyott nyomot, hanem forgatókönyvíróként jelentősen hozzájárult az új angol film sikereihez is. A *Nézz vissza haraggal*-t többször is megfilmesítették, a leghíresebb Tony Richardson 1958-as filmje, amelyben a főszerepet Richard Burton játszotta, de 1980-ban megrendezte Lindsay Anderson is Malcolm McDowell-lel a léha Jimmy Porter szerepében, míg egy 1989-es tv-változatban Kenneth Branagh alakította a főhőst. Az Osborne drámájából készült *A komédiás* (The Entertainer, 1960) Sir Laurence Olivier egyik jutalomjátéka volt, majd 1963-ban ugyancsak Osborne adaptálta Henry Fielding regényét Tony Richardson *Tom Jones*-ához.

Még Szabó István is Osborne-hoz fordult az 1985-ös Redl ezredesnél, filmjéhez ugyanis felhasználta a walesi író

kultura.hu

Ajánló

